

BESLUT

2016-04-18

Dnr: 15/03254

SAKEN

Nyheter, P4 Skaraborg, 2015-11-23, kl. 15.30 och 17.30, inslag om en ideologisk övertygelse kan påverka en socialsekreterares tjänsteutövning; fråga om opartiskhet och saklighet samt respekt för privatlivet

BESLUT

Inslagen frias. Granskningsnämnden anser att de inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGEN

Inslagen var likalydande och påannonserades enligt följande.

En socialsekreterare i [kommunnamn] som bland annat ska hjälpa muslimer i svåra livssituationer extraknacker som opinionsbildare för en organisation med rasideologiska övertygelser. På Facebook skriver tjänstemannen att profeten Muhammed var en pedofil och en mördare.

Socialchefen i [kommunnamn] kommenterade uppgifterna och sa att han var osäker på om det tjänstemannen gjorde privat behövde påverka tjänsteutövningen. En reporter sa därefter bland annat följande.

Förutom förklenande uttalanden om profeten Muhammed så använder socialsekreteraren sin fritid till att vara opinionsbildare för organisationen "Granskning Sverige" som har en rasideologisk profil. Organisationen föraktar det de kallar rasblandning och har uttalat att myndigheten Forum för levande historia som informerar om förintelsen kanske borde ställas inför en Nürnberggrättegång. Om det är rasistiskt vill [Socialchefen] inte ta ställning till. [...] Samtidigt håller socialchefen med om att det kan bereda problem i socialsekreterarrollen att vara rasist.

Inslaget avslutades med att socialnämndens ordförande i den aktuella orten medverkade och uttryckte att frågan behövde utredas.

ANMÄLNINGARNA

En anmälare är den som benämndes socialsekreteraren i inslagen, som anser sig felaktigt utpekad som rasist och mot rasblandning. Anmälaren anser sig ha blivit identifierad genom uppgifterna i inslaget och anser att det inte fanns något allmänt intresse som motiverade publiceringen. Vidare anser anmälaren att anmälaren inte getts någon möjlighet att bemöta kritiken. En annan anmälare anser att reportern felaktigt påstod att ”Granskning Sverige” skulle vara en rasideologisk organisation.

Anmälarna har båda kritiserat vad programföretaget skrivit på sin webbplats om den aktuella socialsekreteraren och organisationen ”Granskning Sverige”.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om respekt för privatlivet. SR anför i huvudsak följande.

Nyhetsinslagen handlade om att en socialsekreterare dels utövat opinionsbildning för en organisation med en rasideologisk värdegrund, dels själv uttalat sig om profeten Muhammed på ett kontroversiellt sätt. Organisationen ”Granskning Sverige” publicerar bland annat ljudinslag på Youtube med ställningstaganden som kan tolkas som främlingsfientliga och där det finns en rasideologisk bas. I ett inslag publicerat på Youtube den 4 september 2014 med rubriken ”Granskning av skolan: Kulturmarxismen del 1” sägs bland annat följande.

Enligt levande historia är man i princip folkmordsförnekare om man jämför Auschwitz med någon annan historisk händelse. Tillsammans med det tidigare pedofila nätverket RFSL tillverkar alltså de värderingsövningar åt barn i den svenska skolan vars syfte går ut på att indoktrinera barnen till rasblandning, till homosexualitet samt hat mot västerlandets kultur och värderingar.

Lite senare sa speakerrösten följande.

Att genom hjärntvätt utrota det naiva och snälla svenska bondefolket och deras kultur bör kanske likställas med ett framgångsrikt folkmord. Kanske bör de skyldiga, till exempel Forum för levande historia dömas till brott mot folkrätten i en ny Nürnbergrättegång.

Den aktuella socialsekreteraren har skrivit på sin hemsida att denna ”har full tillit till programmet och dess värderingsgrund” med avseende på ”Granskning Sverige” samt att ”Det är ingen hemlighet att jag sållat mig till Granskning Sverige”.

Socialsekreteraren har också offentligt på sociala medier valt att ansluta sig till teorier som kan väcka missaktning för och anstöt hos muslimer, bland annat att

profeten Muhammed var mördare. På den egna hemsidan står också att islam ”är en totalitär religion som gör, att människor slutar tänka själva. Islam vill skapa ett världsherravälde där människan totalt ska underkastar sig”.

Grundfrågan i inslagen var om de åsikter som socialsekreteraren uttryckt offentligt när det gäller profeten Muhammed och islam liksom ”Granskning Sveriges” rasideologiska uppfattningar kunde påverka socialsekreterarens tjänsteutövning eller förtroendet för denna. Detta skulle också i slutändan kunna påverka förtroendet för den aktuella kommunen. SR anser att det är befogat att publicera de aktuella uppgifterna och ställa frågor om detta till ansvariga chefer på politisk och tjänstemannanivå. Anledningen var att utröna om och i så fall hur det skulle påverka trovärdigheten i arbetet som socialsekreterare om man offentligt hyser den här typen av uppfattningar. Anmälaren namngavs inte. Andra eventuellt identifierande detaljer som skulle kunna skilja ut den aktuella socialsekreteraren från övriga cirka 60 socialsekreterare i kommunen lämnades inte heller. Till skillnad från vad anmälaren anger nämndes inte vilket kön socialsekreteraren har. Socialsekreteraren utpekades inte som rasist i inslaget. I inslaget förklarades vad organisationen ”Granskning Sverige” står för och baserat på det ställdes en fråga till socialchefen om det är rasistiskt, något han inte ville svara på. Socialchefen tillfrågades också om man kan vara rasist och socialsekreterare.

Trots att socialsekreteraren inte pekades ut söktes denne ändå inför tillkomsten av inslaget för en kommentar. Anmälaren erbjöd sig att spela in ett uttalande men krävde att det i så fall skulle sändas i sin helhet eller att få godkänna vad som skulle sändas, något som nekades då det är SR som avgör vad som sänds eller inte. För att ha möjlighet att ändå göra en uppföljande intervju bad journalisten om att få kontakt dagen efter. Om socialsekreteraren likväl skulle anses vara utpekad är det väsentligt att notera att denna på sin hemsida, på sin öppna Facebooksida, via egna inslag i ”Granskning Sveriges” namn och i tidningsintervjuer varit helt öppen med sin identitet och sina åsikter.

ANMÄLARENS KOMMENTAR

Anmälaren som benämndes socialsekreteraren i inslagen har getts tillfälle att kommentera SR:s yttrande men har inte hörts av.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag. Att en part vägrar att medverka hindrar inte att ett program eller inslag sänds. Om möjligt bör i sådana fall den kritiserades uppfattning redovisas på något annat sätt.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SR ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Dessa skyldigheter innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas. SR ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (14 § andra stycket i sändningstillståndet).

SR ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (16 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. Den tillämpas även i fall med namnpublicering vid brott eller misstanke om brott.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden övervakar att innehållet i sända program följer de regler och villkor som gäller för sändningarna. I nämndens uppgift ingår inte att pröva textinformation på programföretagens webbplatser. Den del av anmälarnas kritik som avser vad som står skrivet på SR:s webbplats lämnas därför utan åtgärd.

Nämnden konstaterar att de kritiserade inslagen handlade om den intressekonflikt som kan uppstå när en socialsekreterare har ideologiska övertygelser som kolliderar med dennes tjänsteutövning som socialsekreterare. Enligt nämndens mening var inslagen inte utformade på ett sådant sätt att en enskild socialsekreterare pekades ut. SR har i ärendet uppgett att SR sökt socialsekreteraren för en kommentar före och efter sändningen. Socialsekreteraren har inte invänt mot detta. Nämnden kan mot denna bakgrund inte finna att inslagen strider mot kravet på opartiskhet.

Nämnden anser att socialsekreteraren inte kunde identifieras för en vidare krets än de som redan kände till dennes samröre med organisationen ”Granskning Sverige” – uppgifter som det av ärendet framgår att socialsekreteraren själv gett

spridning åt. Mot den bakgrunden anser nämnden att inslagen inte strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Mot bakgrund av vad SR anfört i sitt yttrande anser nämnden att inslagen inte heller i övrigt strider mot kravet på opartiskhet eller kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Kristina Ståhl, Leif Hedman, Nedjma Chaouche, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Rasmus Gedda